

FK 133
64

II 9
176

A. Ω.
AVSPICIIIS· DIVINIS
IVBENTE· SIC
AMPLISSIMO
CONSVLE· ET· SENATV
FLORENTISSIMAE· CIVITATIS
LAVBANENSIS
VIRO· CLARISSIMO
IMMANVELI· FRIEDERICO
GREGORIO

AA· M·
SANCTORIS· ELEGANTIORIS· QVE· LITTERATVRAE
CVLTORI· PRAESTANTISSIMO
ITEM· QVE· REGIAE· SOCIETATIS· TEVTON· REGIOMONT·
SODALI· DIGNISS·

MVNIA· CONRECTORIS
IN· LAVBANO· LYCEO
PVBLICA· PANEGYRI· ET· SOLLEMNI· FORMVLA
A· SE· DEMANDANDA

INDICIT
ATQVE· SIMVL
OMNES· BONAE· LAVBAE· PROCERES

ET· QVOTQVOT· PER· OMNES· ILLIVS· ORDINES
SCHOLAE· ET· IPSIS· LITTERIS
AVT· PRAESVNT· AVT· BENE· CVPIVNT

AD· ISTHAEC· SOLLEMNIA
D· XII· IANVAR· RECENTIS· ANNI· dE· D· CCLII· HOR· IX· ANTEM· CELEBRANDA

FESTINATA· HAC
DE· OTIO· SCHOLARVM· NEGOTIOSO
PROLVSIONE

DEMISSE· ET· PERAMANTER
INVITAT
M· SAMVEL· SEIDELIVS
LAVBEI· RECTOR

SOCIETATVM· TEVTON· LIPS· AC· LATINAE· IENENS·
SODALIS

LAVBAE· EX· CHALCOGRAPHEO· SCHILLII

Cum, quam in fronte huius tabulae indiximus, instans Athenaei nostri sollemnitas, haud quidem leuidense; nec tamen proinde molestum negotium iis facessat, penes quos est rei scholasticae custodia: occur non simul hariolemur, fore plerosque plebis ἀμόλοισι et profanae, quibus, ut est in Graecorum proverbio, δευὰ tantum περί Φασαῆς, *nira de lente*, crepare videbimur? Et hi fere sunt, qui, dum autumant, cum litteris in uniuersum, tum maxime scholas, nihil πρὸς ἀλλήλια, h. e. ad lordidulos, eosque tamen paulo lulentiores quaestus conferre posse, consultius esse censent, tollere eas prorsus cum *Carlstadio*, *Munzero* et aliis, e medio, quam quidpiam amplificationis, ornamentique illis tribuere: haud aliter, ac si ipsas adeo scholas, (illa certissima salutis publicae plantaria!) ferirent, quae contra inertiam, otiumque olim MENANDER dixit, qui: *ὦς*, inquit, πολλὰ θνητοῖς ἡ ΣΧΟΛΗ ποιεῖ κακὰ, quasi nempe societati humanae ex scholis nec commodi nec decoris quidquam sperandum esset; sed ipsissimae potius illi metuendae CLAUDIANI *innumerae pestes Erebi*.

At enim vero digruntiant in scholas, quidquid et quoad velint *Epicuri* et *Vacinae* adeo de *grege porci*, superciliosi et praeposteri scholarum Aristarchi: nihil tamen euincunt contra bonam ingenuae scholae causam, cuius, quantumvis etiam cauilentur, nomen tantum arrodunt, re ipsa intacta et integra, ac, vel in mordacissima otii criminatione tuente *Φιλοπονηίας* laudem et gratiam. Et hoc ipsum est, quod, pace quidem tua, L. B. in praesenti DE OTIO SCHOLARVM NEGOTIOSO diatriba, quodammodo fusius assertum ibimus.

SCHOLAS ex Graeco vocabulo ΣΧΟΛΗ aequae, ac ex ipsa sua conditione, otii non nihil praese ferre, quare dissimulemus? Neque tamen exinde quidquam criminis arbitramur emergere; dummodo in otii notione curatius dispunxeris honestatem illius et dedecus. Quodsi enim de vocibus σχολή et σχολάζειν aut SVIDAM, aut saltem BASILIENSES *Septemuiros* consulimus, utrobique e collectis ex PLATONE, HESYCHIO et HERODIANO formulis intelligimus, per illas non semper inertem et prorsus otiosam laboris cuiusque cessationem; (immo hanc ipsam paulo infrequentius,) sed potius circumspectam tantum ab illo vel illo negotio vacationem innui: hanc nempe, ut unum tanto acrius exsequamur, quanto nos deliberatius subduximus alteri. Idem fere de Latinorum OTIARI aut VACARE censendum, quae, si SVETONIVM et ipsum ARPINATEM audieris, quid, obsecro, aliud sonabant, quam Hebraeorum בָּטַל Graecorum *Ἐυκαίειν*, aut Germanorum denique *Musse haben*: ut proinde haud idem sint, ac simpliciter *Otiari*, et aut plane nihil, aut prorsus male agere; sed potius rite, et uti par est, collocare otium et requiem? Nostin CICERONIS de *Scipione* elogium? *Nunquam illum minus otiosum fuisse, quam cum visus fuisset maxime otiosus*. Et iterum, de se et aliis: *Otiosi sumus, et iis de rebus ogimus, quae sunt etiam negotiis antepoenenda*.

Quae omnia, cuiquam, quaeso, L. B. in humana societate, ordini aptius directiusque, quam primis sapientiae et virtutis officinis, scholis nimirum, sedulisque in iis operariis conueniunt? Proinde iam in Vetere *Hebraeorum* Synagoga, *Decem primarii illius antistites*, (teste, cum LIGHTFOOTO, VITRINGA,) עשרה בסגנתי *Decem OTIOSI* appellati sunt: non quasi desides et otiosi interfuissent sacris ludicis; sed potius, quod doctrina, experientia, integritate vitae, morumque grauitate et sanctimonia aliis excellentiores, ea saltem unice uniceque curassent, quae erant Synagogae; eique soli *vacassent* hoc alacrius, quod *vacui* fuissent ab omni rei publicae profano negotio. Neque vero aliter res habuit in *Graecorum* Διδασκαλείοις, quibus, inuente, I. P. PFEIFFERO, ΣΧΟΛΑΕ vocari, nunquam profecto fuit opprobrio. Quod ad *Romanos* attinet, nec eos quidem, uti nec *Gallos*, *Italos*, *Germanos*, aliosque usquam puduit, scholas suas, seruato aut Graeco, aut graecisante titulo, ab otio denominari; quod tamen quodammodo apud illos tantum magis suspectum videri poterat, quod ut plurimum et LVDOIVM adeo appellatorem superimposuerint, quam, si cum OTII notione coniunctam scholis tribueris, eequid solidae ex seruo labore laudis illis reris manere integrum? Attamen frustra argutatur, qui sic Etenim ubi recte dignoueris OTII rationem et discrimen, quare non citra crimen cum scholarum laude stare possit, si *otari* perhibueris.

OTIA, verum est, SCHOLAE sunt; non ea certe, propter quae, ut olim, sanctioris Arcopagi censuram incurrunt ciues desidiosi, et nihil omnino conferentes ad commoda publica; quorum, nescientium quippe, quid praese gignit velint,

ignominiosam prorsus ignauiam pictissime expressit ENNIUS, ipsa illorum verba et optata ad ludibrium effingens: *Inus hic, hinc illic, dum illuc ventum est, ire illinc lubet.* Quam admodum enim, otio qui nescit uti, plus negotii habet: sic bene constitutae scholae ita illo utuntur, ut earum ἀνάπαυσιν, secundum Graecorum adagium, merito reputes τῶν κατῶν ἀπερῶν: id nempe agentibus piis magistris, ut nec ipsi, nec, quos in disciplinam acceperunt, bonae indolis iuuenes, liberali suo otio male agere discant, probe gnari illius CATONIANI, *cogitandum nimirum esse, quo pacto ratio reddenda sit, non tantum negotiorum, verum et otiorum.* *Otiantur* interea, hoc est, a curis lordidis, laboribusque seruilibus digna vacatione fruuntur: quam certe, si quis unquam, ii praesertim mereri mihi videntur, qui iuuenilem aetatem ad ingenuam virtutem ac liberales artes et scientias efformant. Annon ergo de isthae sua forte gratulandum potius est scholis, quam conuiciandum? O quam sapienter de ea re AVSONIVS:

- - - *Gratio SCHOLA nomine dicta est,
Iusta laboriferis tribuantur ut OTIA Musis.*

Otiantur porro scholae, si incredibilem illam, et quae sentiri magis, quam exprimi potest, in docendo voluptatem spectes, quam capiunt, qui in munere scholastico non tam suo ipsorum commodo, quam qui amplificandae NUMINIS gloriae; qui orandae saluti communi; qui denique tranquillandae conscientiae operantur indefessi iuuentutis magistri. Quod si enim, ut ait *Comanum Musarum Os*, PLINIVS, *ad litteras incumbere, iam in se dulce OTIVM, honestumque, ac pene omni negotio pulerius est:* quanto magis erit, si quem ex litteris iam ipsi percipiunt fructum, eum tandem cum aliis communicare possumus. Et quemadmodum ingenuus pater molestissimum quemque laborem voluptati sibi ducit, ubi prouidet aliquando profuturum germanae soboli: ita quoque in ipsa adeo scholaram nausea, quam fingunt nonnulli, propemodum deliciantur fidi praeceptores scholastici, si, quorum communes patres sunt, auditorum suorum saluti bene consulere, atque sic de praesenti simul, simulque et postero aevo praeclare mereri poterunt. Itaque, (iterum ore mei PLINII loquar) *hoc sibi negotium, hoc otium habent; hic labor, haec quies est; in hoc vigiliam, in hoc etiam somnum reponunt.* Quotiescunque ergo, ad excolenda iuuenum sibi concreditorum ingenia, auditorium suum intrat bonarum mentium formator, non ad triste Trophonii antrum fe detrusum credit; sed adsertum otio pingui et alto: non proscriptum ad Lucanos saltus; sed missum ad Alcinoi pomaria, tantumque non hortos Hesperidum, ubi nouo quoquo obtutu, ad recentiores subinde delicias et nouum inuitatur otium. Vide enim ibi nascentem, et furculose quasi efflorescentem rem publicam, cuius aliquando fructus cum feri nepotes capturi sint: bone Deus! quid dulcius, quam praegustare posteritatis gratiam! Vt silentio praetereamus, quos et quantos iam sibi ipse in conscientia reponat ἐυδαιμόνας et tranquillitatis fructus lactissimos; fructus, inquam, ita iucundos, ita largos, ut illis, quidquid aut stipendio suo, aut bonae existimationi decurtatum intellexerit, ubertim compensatum exsartumque sentiat. Quodsi enim, ex mente SOCRATIS, *foli tranquille viuunt ἐι μὲν δὲ εὐλοῖς ἄλοπον συνεδῆτες, qui nihil absurditatis sibi conscii sunt;* quodsi (teste AVGVSTINO,) *qui veram requiem quaerit, eam ex bona conscientia iucundius inter aerumnas degustabit, quam ex mala inter delicias:* quid impedit, quo minus et iis, qui in scholis desudant, satis quippe tutis post hunc murum aeneum; satis item hilaribus ad quotidianas has dapes, usu veniat, quod de bona conscientia deprædicat BERNHARDVS, qui: *Bona, inquit, conscientia, quotidie virescit, laboribus non affligitur, denique officit gaudio viuentem, consolatur morientem, aeternumque durat.* In summa: cordatior scholae magister quiescit in Domino, ut illi operetur: operatur Domino, ut in illo quiescat.

Atque inde etiam potissimum fit, L. B. ut scholarum OTIVM merito NEGOTIOSVM, vel, si maius cum PLINIO, *studiosum* dicendum sit. Cum enim, (sunt verba *Cordubensis*;) *animi generosi sit, labore nutriris; ac boni viri, ne in otio quidem timere sudorem:* quid, amabo, prius, quid antiquius laudabili scholae praeceptoris, quam, ut, quomagis ab illiberali labore immunis est, nec fodere, nec arare, nec haleces aut maceratos asellos diuendere edocuit; hoc sollertius inhiet laudi Φιλοσοφίας ingenuae? Cuius o quantam sibi messem adsignatam intelliget, si, quae DOCTRINAE, quae DISCIPLINAE leges negotia iubent, eo, quo par est, mentis ardore conficere velit? Quid enim? Effingere cereas mentes ad solidas virtutes et scientias; exculpere ex rudi trunco Mercurium; producere ex indigesto quasi luto tam varia σκέψη ἐκλογής;

II g
176

A. Ω.
AVSPICIIS DIVINIS
IVBENTE SIC
AMPLISSIMO

ET SENATV

MAE CIVITATIS
ANENSIS

CLARISSIMO

FRIEDERICO
GORIO

A. M.

ORIS QVE LITTERATVRAE
RAESTANTISSIMO

ETATIS TEYTON REGIOMONT'
I' DIGNISS'

ONRECTORIS

BANO LYCEO

ET SOLLEMNI FORMVLA

EMANDANDA

INDICIT

VE SIMVL

LAVBAE PROCERES

OMNES ILLIVS ORDINES

IPSIS LITTERIS

AVT BENE CVPIVNT

REC SOLLEMNIA

Id Id celi HOR IX ANTEM CELEBRANDA

NATA HAC

ARVM NEGOTIOSO

LVSIONE

T PERAMANTER

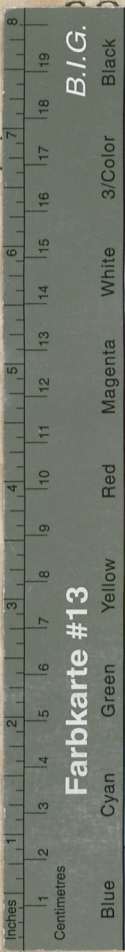
SVITAT

L SEIDELIVS

GI RECTOR

LIPS AC LATINAE IENENS'

DALIS

LAVBAE EX CHALCOGRAPHEO SCHILLII.

